KUTSESTANDARD

Välioperaator, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid

Välioperaator, tase 5 kutsestandard on aluseks kutsehariduse ja täiendusõppe õppekavade koostamisele ning isikute kompetentsuse hindamisele kutse andmisel.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Välioperaator, tase 5	5

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Teleoperaatori kutsealal on neli kutset: teleoperaator, tase 4, välioperaator, tase 5, juhtoperaator, tase 6 ja operaator-lavastaja, tase 6. Teleoperaatori töö eesmärk on kvaliteetse telepildi tootmine. Välioperaator võtab osa televisioonisaadete ning videovõtete filmimisest. Välioperaator töötab tavaliselt iseseisvalt või vajadusel juhtoperaatori juhendamisel. Vastutab salvestatava materjali loomingulise ja tehnilise kvaliteedi eest ning teeb seda kõrgel professionaalsel tasemel. Välioperaator tunneb põhjalikult televisioonikaamera tehnilisi iseärasusi, valdab valgustuse ja reportaažheli kasutamist maksimaalse tulemuse saavutamiseks ja tagab salvestatava materjali valmisoleku montaažiks. Välioperaator võib töötada televisioonistuudiotes või ettevõtetes, mis tegelevad tele- ja/või videotoodangu loomisega. Ta hoolitseb loominguliste ideede adekvaatse teostamise eest.
A.2 Tööosad
A.2.1 Võttekoha hindamine A.2.2 Kaamera ja lisatehnika valimine A.2.3 Võttetehnika ettevalmistamine, kasutamine ja tagastamine A.2.4 Kaamera koha valimine ja meeskonna juhendamine A.2.5 Filmimine ja valgustamine A.2.6 Filmimine liikuva kaameraga A.2.7 Suhtlemine A.2.8 Ohutusnõuete järgimine
A.3 Töö keskkond ja eripära
Välioperaatori töötingimused on muutuvad, ta võib töötada nii sise- kui väliskeskkonnas.
A.4 Töövahendid
Välioperaatori põhilised töövahendid on kaamera ja statiiv.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Tööülesannetega toimetulekuks on peale mitmekülgse tehnilise taibu vajalikud ka auditiivsed ja visuaalsed võimed ning loovus. Välioperaatorina töötamise eelduseks on väga hea meeskonnatöö ja suhtlusoskus. Tööks on vajalik hea füüsiline vorm ja keskkonnataluvus.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Keskharidus ja kutsealane koolitus. Soovitatav on eelnev töökogemus teleoperaatori assistendina. Vajalik on pidev enesetäiendamine, et olla kursis tehnika kiire arenguga.

A.7 Enamlevinud ametinimetused
Välioperaator

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Välioperaator, tase 5 kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1-B.2.9 tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Võttekoha hindamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Hindab võttekohta (nt valgus, ilmastik, võttetehnika jm) ja kinnitab selle sobivust võtte režiiplaani täitmiseks. Puuduste ilmnemisel pakub alternatiivseid lahendusi. 2. Hindab võttekoha ja kinnitab selle turvalisust. Kui võttekoht pole sobiv, pakub alternatiive võtte läbiviimiseks.	
B.2.2 Kaamera ja lisatehnika valimine	**EKR tase 5**
Tegevusnäitajad: 1. Veendub, et olemasolev tehnika on võtteks sobiv , lähtudes võtte režiiplaanist (näit valgus, ilmastik, võttetehnika jm). Puuduste ilmnemisel teavitab režiiplaani koostajat ja pakub välja lahendusi.	
B.2.3 Võttetehnika ettevalmistamine, kasutamine ja tagastamine	**EKR tase 5**
Tegevusnäitajad: 1. Enne televõtet kontrollib, et tehnika oleks komplekteeritud ja testib tehnikat. 2. Transpordib tehnikat turvaliselt ja säästvalt, kasutades selleks sobivaid kotte jm. 3. Hoiab töövahendeid turvaliselt ja kasutab säästvalt ning sihipäraselt (ei lõhu ega kahjusta), sh erinevates ilmastikuoludes ja ekstreemtingimustes. 4. Kontrollib ja tagastab kogu väljastatud tehnika komplektsena. Annab vastavale personalile täpse ülevaate kadunud ja katkise tehnika kohta.	
Teadmised: 1. Erialaterminoloogia. 2. Võttetehnika ja selle kasutamine	
B.2.4 Kaamera koha valimine ja meeskonna juhendamine	**EKR tase 5**
Tegevusnäitajad: 1. Kooskõlastab televõttemeeskonnaga kaamera liikumise ja selleks kuluva aja vastavalt režiiplaanile. 2. Analüüsib võimalikke ettetulevaid probleeme ja muudab vastavalt kaamera liikumist. 3. Positsioneerib kaamera asukoha vastavalt etteantud juhistele, vajadusel muudab seda kaadrikompositsiooni paremaks saavutamiseks.	
B.2.5 Filmimine ja valgustamine	**EKR tase 5**
Tegevusnäitajad: 1. Valib valgustehnika lähtuvalt režiiplaanist ja võttekoha tingimustest, puudulike valgustingimuste korral pakub alternatiivseid lahendusi. 2. Seab või korrigeerib valguse ja häälestab kaamera (nt valge balanss (white balance), võimendus (gain), sagedus (shutter) jm, vastaval režiiplaanile, vajadusel juhendab valgustajat. 3. Valib kompositsiooni ja fookuse lähtudes režiiplaanist.	
Teadmised: 1. Valguse ja ava valgustundlikkuse põhimõtted. 2. Valgustehnika tüübid ja liigid.	

3. Liikumine sise- ja välisvalgustingimustes. 4. Objektiivifiltrid ja nende kasutamine.
B.2.6 Filmimine liikuva kaameraga **EKR tase 5**
Tegevusnäitajad: 1. Kaameraga turvaliselt ja sujuvalt liikudes tagab kaadri kompositsiooni ja fookuse säilimise, lähtudes režiiplaanist. 2. Tagab, et kaamera liikumiskiirus on sobiv pildi iseloomu, kaadri pikkuse, esineja liikumise, muusika tempo või mõne muu asjaoluga, lähtudes režiiplaanist. 3. Pakub lahendusi parema liikumise saavutamiseks, kui selleks on vajadus ja see on sobiv. 4. Kasutab eri tüüpi objektiive ja lisavarustust (nt mattebox jm). 5. Otsustab, kuidas kaamera liigub.
Teadmised: 1. Multikaamera töö põhimõtted.
B.2.7 Suhtlemine **EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1. Suhtleb konstruktiivselt meeskonnaga parima tulemuse saavutamiseks kogu võtteperioodil. 2. Lähtub professionaalse suhtlemise põhimõtetest ning lahendab delikaatselt erinevaid, sh konfliktsituatsioone, kasutades sobivaid meetodeid. 3. Reageerib kiiresti televõttemeeskonna liikmete ja teiste osalejate vajadustele, reaktsioonidele ja tagasisidele. 4. Suhtleb televõttemeeskonna liikmete ja teiste osalejatega sõbralikult ning viisakalt lähtuvalt heast tavast ja konfidentsiaalsuse põhimõtetest. 5. Kasutab sobivat suhtlemismeetodit ja stiili, arvestades situatsiooni ja protsessis osalejate individuaalseid erinevusi, kultuuritausta ja kombeid. 6. On orienteeritud probleemide lahendamisele. 7. Väljendab ennast selgelt ja arusaadavalt. 8. Suhtlemisel kuulab tähelepanelikult. 9. Kasutab korrektset erialaterminoloogiat.
B.2.8 Ohutusnõuete järgimine **EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. Järgib oma töös üldiseid ohutustehnikanõudeid. 2. Hindab töökeskkonna võimalikke riske (näit libe pinnas, kõrgus, liiklus, sadamas, tehases, autoralli jm). 3. Järgib oma töös teletehnika eripäraseid ohutusnõudeid (näit kaamera ja võttetehnika kinnitamine, kaamerakraana kaal ja konstruktsioon, võttetehnika aluste stabiilsus jm).

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.9 Välioperaator, tase 5 kutset läbiv kompetents **EKR tase 5**
Tegevusnäitajad: 1. Järgib oma töös kutseala õigusakte. 2. Kasutab riigikeelt tasemel B1 (vt lisa 2). 3. Kasutab arvutit tasemel Moodul 1-4, Moodul 7, Moodul 12 (vt lisa 1). 4. Langetab kiireid ja selgeid otsuseid ka mittetäieliku info alusel (ka rasked ja riskantsed otsused). 5. On algatusvõimeline. 6. Huvitub meeskonnaliikmete tööst. 7. Kohandub meeskonnaga. 8. Kuulab teisi, konsulteerib nendega ja algatab suhtlemist. 9. Peab tähtsaks eetilisi tõekspidamisi ja väärtusi. 10. Suhtleb edukalt inimestega kõikidelt tasanditelt. 11. Tuleb toime konfliktidega. 12. Avaldab selgelt oma arvamust, ei varja informatsiooni ning oskab välja tuua olulisemaid arutlus punkte. 13. Räägib soravalt ja selgelt. 14. Mõjub usaldusväärselt. 15. Kasutab tehnoloogia võimalusi tööeesmärkide saavutamiseks. 16. On kiire füüsilise koordinatsiooniga ja vastupidav valdab käelist tegevust jne.

17. Omandab kiiresti uued tööülesanded, meetodid, tehnikad. 18. Otsuste tegemisel lähtub mitmekülgsest informatsioonist Otsib olulist infot enne otsuse langetamist. 19. Saab uuest informatsioonist kiiresti aru, on kiire mõtlemisega. 20. Kasutab aega efektiivselt. 21. Hoiab töö ja eraelu tasakaalus. 22. On tööl positiivses meeleolus. 23. Suhtub kriitikasse mõistvalt ja suudab sellest õppida.
Teadmised: 1. Kompositsioon – kesktase. 2. Kaadrite monteerivus – kesktase. 3. Kaadrite valgustamine - algtase ("kolme punkti valgus" - joonistav-, kontra-, täitevvalgustus). 4. Teletootmise põhimõtted.
Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine. Kesktase – mõistete ja faktide tõlgendamine ning võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine. Kõrgtase – analüüsimine seostatud faktide alusel, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-24042014-11/5k
2. Kutsestandardi koostajad	Andres Suurevälja, Eesti Rahvusringhääling, operaator Ergo Treier, Eesti Rahvusringhääling, operaator Hendrik Reindla, Eesti Rahvusringhääling, tootmisteenistuse juhataja Ivar Murel, Eesti Rahvusringhääling, operaator Mihkel Robam, Eesti Rahvusringhääling, ressursihaldur Taavo Kongi, Eesti Rahvusringhääling, audiovisuaalse osakonna juhataja
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	19
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	24.04.2014
6. Kutsestandard kehtib kuni	13.11.2018
7. Kutsestandardi versiooni number	5
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3521 Audiovisuaal- ja ringhäälingutehnikud
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	TV Cameraman, level 5
C.3 Lisad	
Lisa 1 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	